Gemeente Borger-Odoorn

Bestuursrapportage 2024-I

Versie College

Inhoudsopgave

Bestuursrapportage 2024-I 1
Inhoudsopgave 2
Voorwoord Bestuursrapportage 2024-I 3
Samenvatting op hoofdlijnen 4
Urgente maatschappelijke opgaven 8
Recapitulatie van baten en lasten 11
Onze inwoners 12
Sociaal Domein 13
Dienstverlening 16
Onze economie 19
Economische ontwikkeling 20
Recreatie en Toerisme 22
Onze toekomst 25
Duurzame ontwikkeling 26
De veranderende rol van de gemeente 28
Onze leefomgeving 31
Ruimte en groen 32
Wonen en leefbaarheid 34
Openbare orde en veiligheid 36
Wegen en verkeer 38
Onze portemonnee 41
Voortgang investeringskredieten 49
Dynamische prioriteitenlijst 50
Totaaloverzicht wijzigingen BERAP 2024-I 51
Administratieve wijzigingen 52

Voorwoord Bestuursrapportage 2024-I

In 2024 zijn we halverwege de bestuursperiode 2022-2026. Als college hebben we gekeken waar we thans staan met de uitvoering van ons bestuursprogramma. We hebben niet alleen teruggeblikt maar kijken vooral vooruit wat we in de tweede helft van deze bestuursperiode nog graag willen realiseren. We komen halverwege de bestuursperiode tot de conclusie dat we op koers liggen om het volledige bestuursprogramma uit te voeren. We hebben voor dit programma de volgende Urgente Maatschappelijke Opgaven opgenomen:
- Wonen;
- Armoede en bestaanszekerheid;
- Preventie en inclusie;
- Zorg dichterbij en voorzieningen;
- Duurzaamheid;

Een belangrijke leidraad voor de uitvoering van deze opgaven is participatie.

We concluderen dat deze opgaven voor de tweede helft van de bestuursperiode nog steeds relevant zijn. Daarnaast hebben we te maken met een extra opgave op het gebied van de opvang van Oekraïners en andere vluchtelingen.

Op het gebied van beleid en de uitvoering van het bestuursprogramma staan we stil bij de voortgang op de doelstellingen. Dat doen we met de bekende kleurtjes.

We vragen uw raad in te stemmen met de autonome en bestuurlijke bestedingsvoorstellen 2024. De autonome bestedingsvoorstellen beschouwen we als bijstellingen van budgetten. In de bestuurlijke voorstellen hebben we een goede afweging gemaakt.

College van burgemeester en wethouders

Samenvatting op hoofdlijnen

In deze sectie geven we een samenvatting op hoofdlijnen van de voortgang met betrekking tot het beleid en de financiën.

Urgente maatschappelijke opgaven
In deze bestuursrapportage rapporteren we over de voortgang van de Urgente maatschappelijke opgaven (UMO's). Deze opgaven staan centraal in de uitvoering van het Bestuursprogramma 2022-2026. Onder de verschillende thema's en subthema's gaan we op doelenniveau hier dieper op in.

Doelstellingen
In de eerste bestuursrapportage wordt gerapporteerd over de voortgang van de doelstellingen die in de begroting 2024 zijn opgenomen. Dit doen we met de bekende kleurtjes:

Moties en toezeggingen
In BERAP 2023-II hebben we voor het eerst in een bestuursrapportage een overzicht van openstaande moties en toezeggingen verstrekt. We vinden inzicht in de afhandeling van de stukken belangrijk en geven de raad bij voorkeur dynamisch en realtime inzicht (via ibabs) dan een statisch inzicht via bestuursrapportages. In deze rapportage is dan ook geen overzicht meer van openstaande moties en toezeggingen opgenomen.

Stelpost indexatie
Met de huidige hoge inflatie dienen diverse budgetten te worden geïndexeerd. In de begroting 2023 hebben we daarvoor een stelpost indexatie gevormd. Het uitgangspunt voor een bijstelling is dat er een sprake moet zijn van een prijsstijging van meer dan 10%. Ook verhogingen van externe partijen komen ten laste van deze stelpost. In onderstaande tabel zijn de nieuwe indexeringen aangegeven. Het restantbudget uit de begroting 2024 is in de eerste regel aangegeven.

Stelpost indexatie	**2024**
Stand Begroting 2024	**898.785**
Indexatie	**2024**
1. Bedrijfsvoering (4%)	-720.000
2. Griffiebudget communicatie	-10.000
3. Collectieve vervoervoorziening Wmo	-150.000
4. Leerlingenvervoer	-75.000
5. Hunebedcentrum	-20.000
6. Dierenasiel Ter Marse	-39.000
7. Sociaal medische indicatie	-65.000
9. Gemeenschappelijke reg.	-68.167
9. VNG GGU-gelden	-60.000
Totaal:	**-1.207.167**
Nieuwe stand stelpost	**-308.382**

Toelichting
1. Er is een nieuwe CAO afgesloten. De gemiddelde loonstijging bedraagt circa 6% voor onze medewerkers. Aangezien we maar 2% voor de CAO hebben opgenomen, dienen we de loonsom met 4% te verhogen voor 2024. Dit kost structureel € 720.000.
2. In de begrotingsvergadering 2024 is een amendement over het griffiebudget communicatie aangenomen. De financiële dekking is de stelpost Indexatie.
3. Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat het budget is overschreden met betrekking tot collectief vervoer, de taxipas welke aan inwoners wordt verstrekt vanuit de Wmo. De ritprijzen en het aantal kilometers zijn gestegen, terwijl het budget niet was bijgesteld. In verband met de gestegen prijzen zal het budget voor € 150.000 worden bijgesteld vanuit de stelpost indexatie.
4. Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat ondanks tussentijds verhogen van het budget voor leerlingenvervoer het budget is overschreden. Dit komt door het maken van meer ritten maar ook door een hogere prijs. Daarom zal het budget voor € 75.000 worden bijgesteld vanuit de stelpost indexatie.
5. Door prijs-en cao-stijgingen is het hanteren van geen indexatie niet meer haalbaar en is het voorstel om de subsidie te verhogen met € 20.000.
6. De meest recente afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst die stamt uit 2009. Na vaststelling van deze laatste overeenkomst is het jaarbedrag niet meer geïndexeerd.
7. Het budget voor de vergoeding van kinderopvang op basis van Sociaal Medische Indicatie is ondanks tussentijdse bijstelling overschreden blijkt uit de jaarrekening 2023. Om dit structureel op te lossen is het voorstel dit budget bij te stellen op basis van werkelijk uitgaven in 2023.
8. De gemeenschappelijke regelingen vragen meer middelen dan we in de begroting 2024 hadden opgenomen. Aangezien dit samenwerkingsrelaties zijn dienen we in onze begroting het bedrag op te nemen dat zij vragen als deelnemersbijdrage. In 2024 nemen we de effecten van de begrotingswijzigingen mee. De begrotingswijzigingen betreffen een saldo van positieve en negatieve effecten. De negatieve bijstellingen betreffen in duizenden euro's de RUD (92), GGD (31), Emco (11) en Publiek vervoer (5), terwijl Wedeka (71) een positieve bijstelling betreft.
9. De Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering(GGU) is onderdeel van de VNG. De bijdrage aan het bijbehorende fonds GGU is, als gevolg van onder andere loon- en prijsstijgingen, gestegen.

Conclusie
Er is in 2024 nog een tekort in deze stelpost. Ook voor de jaren vanaf 2025 is een tekort in deze stelpost. Voor een nadere toelichting vanaf 2025 zie de Kadernota 2025. We gaan er vanuit dat het Rijk voor de gestegen prijzen compensatie biedt. We stellen dan ook voor dat de voordelen die uit de mei- en septembercirculaire voortvloeien, worden toegevoegd aan deze stelpost Indexatie.

Autonome voorstellen en bestuurlijke wijzigingen van de DPL
Deze bestuursrapportage bevat autonome en bestuurlijke wijzigingen. Autonome wijzigingen zijn bijstellingen van budgetten. Bestuurlijke wijzigingen zijn keuzes voor nieuw beleid die aan de raad worden voorgelegd. Deze wijzigingen voor 2024 zijn geselecteerd uit de Dynamische prioriteitenlijst (DPL). In de Kadernota 2025 is een actueel overzicht gegeven van de Dynamische prioriteitenlijst (DPL) met de voorstellen voor 2025.

Hieronder het overzicht van de wijzigingen in deze rapportage. Dit betreft in deze rapportage alleen incidentele wijzigingen welke effect hebben op knop 2 budget beleidsintensivering. Een wijziging met een 'A' is een autonome wijziging en een wijziging met een 'B' een bestuurlijke wijziging. De wijzigingen zijn in de onderdelen 'Wat mag het kosten?' bij de verschillende thema's toegelicht.

Nr	Omschrijving	A / B	Incidenteel	
	Wijzigingen BERAP 2024-I		**Voordeel**	**Nadeel**
1	Budget collectieve vervoersvoorziening Wmo	A		50.000
2	Budget leerlingenvervoer	A		50.000
3	Project subsidieproces	B		46.000
4	Toeristenbelasting	A	100.000	
5	Agrarisch onderzoek	B		20.000
6	Nedersaksenlijn	B		50.000
7	Formatiekosten griffie	B		32.000
8	Nationale Omgevingsvisie Novex/DPLG	B		50.000
9	Aanpassing Hunzehuys Borger	B		p.m.
10	Nieuwbouw clubgebouw S.V. Borger	B		1.345.000
11	Bedrijfsvoering	A		p.m.
12	Medewerkers RVU (dekking vanuit reserve generatiepact)	A		50.000
13	Dividend BNG	A		55.000
14	OZB	A	100.000	
15	Kapitaalslasten	A	300.000	
16	Onttrekking VAR	B	750.000	
17	Onttrekking reserve generatiepact	A	50.000	
	Totaal		**1.300.000**	**1.748.000**
	Effect op knop 1 saldo begroting			
	Effect op knop 2 budget beleidsintensivering		**448.000**	

Geactualiseerde saldi
We presenteren de geactualiseerde saldi van Saldo begroting (knop 1) en Budget beleidsintensivering (knop 2). Alle wijzigingen zijn toegelicht in de onderdelen 'Wat mag het kosten?' van de verschillende thema's. In de bijlage 'Totaaloverzicht wijzigingen' is het totaal van de wijzigingen in beeld gebracht.

Knop 1: Saldo begroting
Na het verwerken van de structurele wijzigingen en het overhevelen van knop 1 saldo begroting naar knop 2 budget beleidsintensivering resteert een nadelig saldo van € 62.663.

Verloop Saldo begroting (knop 1)	**2024**
Stand Begroting 2024	481.413
Structurele wijzigingen BERAP 2024-I	0
Plattelandswegen	-18.750
Overhevelen knop 1 naar knop 2	-400.000
Stand BERAP 2024-I	**62.663**

Toelichting:
Omdat knop 1 saldo begroting in jaarschijf 2024 incidentele ruimte bood wordt € 400.000 overgeheveld naar knop 2 budget beleidsintensivering. In de begrotingsvergadering van 9 november 2023 is een amendement aangenomen over plattelandswegen. Dit amendement leidt ertoe dat voor 2024 € 18.750 beschikbaar wordt gesteld uit knop 1 Begroting.

Knop 2: Budget beleidsintensivering
Na het verwerken van de incidentele wijzigingen en het overhevelen van knop 1 saldo begroting naar knop 2 budget beleidsintensivering resteert een voordelig saldo van € 56.977.

Budget beleidsintensivering (knop 2)	**2024**
Stand Begroting 2024	**254.977**
Incidentele wijzigingen BERAP 2024-I	-448.000
Extra inzet jongeren	-150.000
Overhevelen knop 1 naar knop 2	400.000
Stand BERAP 2024-I	**56.977**

Toelichting:
Omdat knop 1 saldo begroting in jaarschijf 2024 incidentele ruimte bood wordt € 400.000 overgeheveld naar knop 2 budget beleidsintensivering. In de begrotingsvergadering van 9 november 2023 is een amendement aangenomen over de extra inzet voor jongeren. Uit dit amendement blijkt dat incidenteel voor 2024 en 2025 in totaal € 150.000 beschikbaar gesteld wordt. Deze incidentele lasten komen ten laste van knop 2.

Interpretatie van de uitkomsten
Door te kijken naar knop 1, knop 2, het saldo van de stelpost indexatie en het saldo voor onvoorzien verwachten we een resultaat van € 138.742 negatief voor het jaar 2024. We gaan er vanuit dat het rijk voor de gestegen prijzen compensatie biedt. Als de voordelen die uit de mei- en septembercirculaire voortvloeien, worden toegevoegd aan deze stelpost Indexatie zal dit een positief effect hebben het verwachte resultaat van 2024.

Prognose resultaat	**2024**
Saldo begroting (knop 1)	62.663
Saldo Beleidsintensivering (knop 2)	56.977
Saldo stelpost indexatie	-308.382
Saldo onvoorzien	50.000
Totaal prognose Resultaat	**-138.742**

Urgente maatschappelijke opgaven

In deze bestuursrapportage rapporteren we over de voortgang van de Urgente maatschappelijke opgaven (UMO's). Deze opgaven staan centraal in de uitvoering van het Bestuursprogramma 2022-2026. Onder de verschillende thema’s en subthema’s gaan we op doelenniveau hier dieper op in.

Wonen

In het bestuursprogramma 2022-2026 hebben we het thema Wonen als urgente maatschappelijke opgave benoemd. De strategische doelen daarbij zijn om het woningtekort in onze gemeente te verminderen en de leefbaarheid in onze dorpen te behouden en te verbeteren. We willen dat er gebouwd wordt en dan vooral voor bepaalde doelgroepen: ouderen, starters en mensen in bijzondere woonvormen (bijvoorbeeld Tiny Houses). En we willen dat de kwaliteit van onze woningvoorraad verbetert en dat woningen goed geïsoleerd worden (dwarsverband met de urgente maatschappelijke opgave Duurzaamheid). Het woonprogramma is hierbij leidend.

Deze doelen kunnen we niet in ons eentje bereiken. Hiervoor werken we samen met de woningbouwcorporaties, de provincie en marktpartijen, maar vooral ook met onze inwoners. Momenteel zijn we druk bezig met een haalbaarheidsonderzoek flexwonen en verplaatsbare Tiny houses. We liggen goed op schema om de gestelde doelen in de bestuursperiode te bereiken.

Armoede en bestaanszekerheid

Mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne, de stijgende gasprijzen en de Toeslagenaffaire, zijn armoede en bestaanszekerheid meer in beeld gekomen. Uit onderzoek blijkt dat steeds meer inwoners ‘buiten de boot’ dreigen te vallen. Niet iedere inwoner is even goed in staat om de vraagstukken van deze tijd tegemoet te treden. We willen dit jaar een meer samenhangende visie op armoede en bestaanszekerheid creëren.
Bij dit alles geldt dat we niet de illusie moeten hebben dat we het hele vraagstuk van armoede en bestaanszekerheid zelf kunnen oplossen. Vooral het Rijk heeft een grotere invloed, bijvoorbeeld via het inkomensbeleid.

Preventie en inclusie

Het cliché luidt dat voorkomen beter is dan genezen. Maar onder een cliché hangt vaak ook een waarheid. Voor onze gemeente is preventie belangrijk, omdat ze een waarde vertegenwoordigt, maar ook voortvloeit uit een noodzaak. Door ontwikkelingen als vergrijzing en een minder voorspelbaar Rijk, is het steeds belangrijker om op korte termijn te voorkomen dat we op lange termijn kosten moeten maken. Zo kunnen we het Sociaal Domein betaalbaar houden.

Voor inclusie is de inclusieagenda van belang. Deze zal in het voorjaar van 2024 aan de orde komen in de gemeenteraad en geeft de stappen weer die we binnen de gemeentelijke organisatie en in de samenleving gaan zetten. In het najaar van 2023 heeft, vooruitlopend op de inclusieagenda, al een actieve invulling van de regenboogweek plaatsgevonden. Daarnaast zijn we dit jaar met een inclusiepanel gestart.

Buurtkam

Nieuw-Buinen

Zorg dichterbij en voorzieningen

Momenteel zijn twee buurtkamers in Borger-Odoorn gerealiseerd. In Nieuw-Buinen en Valthermond kunnen inwoners op een laagdrempelige wijze langskomen met vragen. Of gewoon een kopje koffie drinken. In de buurtkamers zijn het sociaal team, de wijkagent, de medewerker van de woningbouwcorporatie of de gebiedscoordinator van de gemeente regelmatig aanwezig.

In 2024 willen we de buurtkamers evalueren. Belangrijke voorwaarde om ook zorg dichterbij te organiseren, is samenwerking met partners in de keten zorg-wonen-welzijn. We willen het gelijknamige platform in 2024 een nadrukkelijke vorm geven.

Duurzaamheid

Als gemeente willen we met meer focus werken aan de opgaven met betrekking tot duurzaamheid. De doelen en onze aanpak hebben we uitgewerkt in de Duurzaamheidsagenda 2024-2028 "Samen duurzaam doen", waarbij de focus ligt op de middellange termijn (2030). We doen dat aan de hand van vijf thema's: energietransitie, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit, natuur & biodiversiteit en circulaire economie.

In april 2024 is de duurzaamheidsagenda vastgesteld door de gemeenteraad. De volgende stap is om te komen tot een uitvoeringsprogramma. In deze uitvoeringsagenda geven we concreet aan waar we op kortere termijn aandacht aan besteden en wat we daarin gerealiseerd willen hebben. Ook wordt monitoring en communicatie hier een essentieel onderdeel van.

Een belangrijke opgave waaraan we de komende jaren gaan werken is het verduurzamen van woningen en andere gebouwen. Onze gemeente bevat naar verhouding veel woningen die onvoldoende geïsoleerd zijn. Het levert daardoor veel op als we woningeigenaren ondersteunen bij het nemen van isolatiemaatregelen. Met wijkuitvoeringsplannen gaan we samen met inwoners een plan uitwerken hoe we hun wijk in de toekomst van het aardgas af kunnen halen. Omdat de ruimtelijke ordening meer gestuurd zal worden vanuit water en bodem, gaan we bij aanpassingen in de openbare ruimte meer rekening houden met ruimte voor en opslag van water. Tenslotte willen we elektrisch rijden stimuleren door op strategische plekken laadinfrastructuur te realiseren.

Participatie

Inwonersparticipatie is een belangrijke leidraad in het bestuursprogramma 2022-2026. Het doel daarbij is om inwoners te betrekken bij besluitvorming waar zij direct effect van hebben. Bovendien is het soms goed om de creativiteit onder inwoners in te zetten. Bestuurders of ambtenaren hebben echt niet alle wijsheid in pacht. Met het aanstellen van een participatieadviseur, willen we het bewustzijn onder inwoners en gemeente vergroten. Het is dus breder dan alleen participatie in het kader van de Omgevingswet

Recapitulatie van baten en lasten

Hieronder geven we de actuele recapitulatie van baten en lasten weer waarin alle wijzigingen van deze rapportage in zijn verwerkt. Dit overzicht bevat de baten en lasten per thema en een specificatie van Onze portemonnee. Dit zijn de taakvelden 0.5 t/m 0.10.

THEMA'S / TAAKVELDEN	Lasten	Baten	Saldo
Thema 1 Onze inwoners	41.667.206	9.314.247	-32.352.959
Thema 2 Onze economie	623.899	2.167.102	1.543.203
Thema 3 Onze toekomst	5.153.343	539.942	-4.613.401
Thema 4 Onze leefomgeving	25.940.005	8.265.514	-17.674.491
Totaal thema's	**73.384.454**	**20.286.806**	**-53.097.648**
Treasury (0.5)	948.334	1.120.151	171.816
OZB woningen (0.61)	53.077	5.378.822	5.325.745
OZB niet-woningen (0.62)	56.550	1.745.092	1.688.542
Belastingen overig (0.64)	217.603	-	-217.603
Algmene uitkering gemeentefonds (0.7)	150.000	56.889.093	56.739.093
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**1.425.564**	**65.133.158**	**63.707.593**
Overhead (0.4)	12.332.122	107.810	-12.224.312
Algemene lasten, baten (0.8)	735.183	-50.000	-785.183
Vennootschapsbelasting (0.9)			-
Beleidsintensivering (0.8)	-343.023	-400.000	-56.977
Calamiteiten, onvoorzien (0.8)	50.000		-50.000
Saldo van baten en lasten	**87.584.300**	**85.077.773**	**-2.506.527**
Mutaties reserves (0.10)	1.198.532	3.767.722	2.569.190
Resultaat	**88.782.832**	**88.845.495**	**62.663**

Onze inwoners

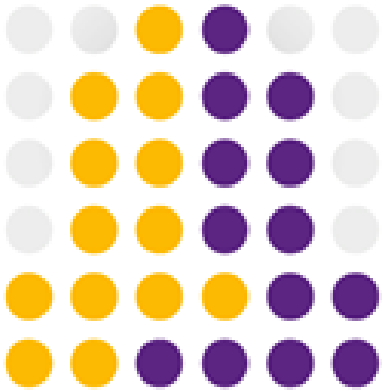	Subthema’s: - Sociaal domein; - Dienstverlening.

Sociaal Domein

Ambitie

Naast alle wettelijke taken die we in het sociaal domein moeten uitvoeren en de ontwikkelingen die zich op dat vlak voordoen, ligt er ook een coalitieakkoord met belangrijke ambities die we willen realiseren. Eind 2022 is hier door het opstellen van urgente maatschappelijke opgaven prioritering in aangebracht.
Voor de afdeling sociaal domein zijn dit de UMO's:
1. Armoede en bestaanszekerheid
2. Zorg dichterbij
3. Preventie en inclusie

1. Armoede en bestaanszekerheid
Het maatschappelijke effect dat we binnen deze UMO willen bereiken (meerdere jaren) is vooral gericht op het vergroten van de kansengelijkheid. In 2023 stond daarin het vergroten van de bestaanszekerheid (voldoende besteedbaar inkomen hebben) centraal door de energiearmoede die er speelt. Via verschillende regelingen konden inwoners een toeslag ontvangen voor de energiekosten maar ook praktische hulp bij het verduurzamen van hun huis. Ook is veel aandacht besteed aan het informeren en bereiken van de juiste doelgroep. De regelingen lopen in 2024 door. Kansengelijkheid is veel meer dan alleen inkomen/ bestaanszekerheid. Daarom gaan we in 2024 verder met deze opgave en specifiek onderzoeken waar kansen in Borger-Odoorn nog ongelijk zijn en komen met aanbevelingen hoe deze aan te pakken. We weten al wel dat laaggeletterdheid een risico is en gaan in 2024 bezig met een nieuw plan. Tot slot gaan we een plan maken voor de nieuwe inrichting van de schuldhulp- en dienstverlening i.v.m. aflopende contracten.

2. Zorg dichterbij
Inwoners moeten een plek in de buurt hebben waar ze makkelijk kunnen binnenlopen en de meest uiteenlopende zaken kunnen aankaarten. In 2023 zijn met succes 2 buurtkamers opgericht en de kansencoaches zijn uitgebreid naar alle basisscholen in de gemeente. Zo zijn we op verschillende plekken zichtbaar en soms minder zichtbaar in de buurt van inwoners. Uit recent promotieonderzoek1 blijkt echter dat mensen in Borger-Odoorn juist meer tevreden zijn dan landelijk. In 2023 zijn hier ook vragen over opgenomen in het klantervaringsonderzoek WMO. In 2024 gaan we de inzet van de kansencoach continueren, de buurtkamers evalueren en bij de nieuwe aanbestedingen van de WMO rekening houden met de bereikbaarheid van die voorzieningen.

3. Preventie en inclusie
Deze UMO is heel breed en richt zich daarom op meerdere maatschappelijke effecten. De algehele preventie zit in deze UMO. In 2024 zal er een meerjarenplan gemaakt worden zodat alle onderdelen in de UMO met de juiste inzet opgepakt kunnen worden. In 2024 zal met name gewerkt worden aan de opgaven gezondheid, veilig opgroeien, talentontwikkeling en opgroeien in een kansrijke omgeving. Dit laatste door continuering en uitbreiding van het project backpack. En uitvoering van de landelijke regeling school en omgeving die tot doel heeft meer leerlingen een buitenschools aanbod te bieden.

1 Promotieonderzoek naar bereikbaarheid van voorzieningen; economisch geograaf Felix Pot; 2023

Doelstellingen

Sociaal domein		
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**
1. We willen dat in Borger-Odoorn de kansengelijkheid toeneemt en focussen ons in 2024 op onderzoek, schulden en laaggeletterdheid.	1.1 We onderzoeken hoe we als gemeente de kansengelijkheid voor onze inwoners kunnen vergroten en daarmee komen we met aanbevelingen.	
	1.2 De inrichting van de schuldhulp- en dienstverlening gaan we opnieuw inrichten als gevolg van het stoppen van de gemeenschappelijke regeling.	
	1.3 We gaan een nieuw plan laaggeletterdheid voorbereiden voor de komende jaren in de arbeidsmarktregio.	
2. Toegang tot zorg in Borger-Odoorn voor onze inwoners op zichtbaarheid en nabijheid continueren en waar mogelijk vergroten.	2.1 We gaan het concept van de huiskamers dit jaar evalueren.	
	2.2 We gaan aanbestedingen voorbereiden en afronden voor de Wmo.	
	2.3 De inzet van de kansencoach gaan we voortzetten en we onderzoeken of de inzet structureel kunnen maken.	
3. We willen dat jongeren in Borger-Odoorn opgroeien in een kansrijke omgeving.	3.1 We willen gezond en actief leven stimuleren, door het ontwikkelen van een plan waarin samenwerking met onze maatschappelijke partners centraal staat en we werken aan een sterke sociale basis.	
	3.2 Voorbereiden en inspelen op de hervormingen in de jeugdwet.	
	3.3 We gaan in samenwerking met het onderwijs in het veengebied inzetten op de landelijke regeling school en omgeving.	

Toelichting

1.1 Samen met CMO Stamm organiseren we 3 bijeenkomsten om stapsgewijs tot deze aanbevelingen te komen. We brengen eerst de huidige situatie in kaart met behulp van cijfers, bepalen dan het ideaalbeeld en vervolgens het streefbeeld. De eerste bijeenkomst heeft 14 maart plaatsgevonden. Ook zal Borger-Odoorn dit jaar aansluiten bij het Drents Panel waarbinnen de ervaringen van inwoners gepeild worden over onder andere onderwerpen die te maken hebben met kansengelijkheid.
1.2 Op dit moment is het onderzoek naar de verschillende mogelijkheden in de verkennende fase. Welke mogelijkheden zijn er (met als uitgangspunt de inwoners) en welke kosten brengt dit met zich mee?
2.1 We gaan het concept van huiskamer (inmiddels buurtkamers) dit jaar evalueren.
2.2 De aanbesteding hulpmiddelen is afgerond. De aanbestedingen voor Begeleid Wonen en Huishoudelijke Hulp zijn lopend. De verhoging van de kosten van HH (die structureel zijn) worden opgevoerd voor de DPL.
2.3 De structurele middelen die hiervoor nodig zijn worden opgevoerd voor de DPL.

3.3 De doorstart van Backpack loopt vertraging op nu er door het Rijk voor gekozen is om de middelen bij het onderwijs te laten landen in plaats van bij de gemeente zoals in 2023. Dit vraagt meer afstemming, daarbij kost het ook meer tijd voor het onderwijs om de materie omtrent naschools aanbod eigen te maken en daarin stelling te nemen. De wens is om hierin één lijn te kiezen met zowel de drie onderwijsstichtingen, de gemeente en welzijnsorganisatie Andes.

Dienstverlening

Ambitie

Wij zijn pas tevreden als onze inwoners, ondernemers en bezoekers tevreden zijn over de dienstverlening en de communicatie door de gemeente. We willen continu blijven inzetten op het verbeteren daarvan. En we denken (mee) in oplossingen. Door de coronacrisis en door de technische mogelijkheden zien we dat we meer en meer hybride werken. Daarnaast merken we de gevolgen van een krappe arbeidsmarkt. Dat zet onze dienstverlening onder druk. We moeten op zoek naar passende werkwijzen en afspraken om bijvoorbeeld onze bereikbaarheid te borgen. Hier blijven we het komende jaar onverminderd mee aan de slag.

Doelstellingen

Dienstverlening		
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**
1. Tijdige, duidelijke, begrijpelijke, (vraag)gerichte communicatie en optimaal gebruik van digitale kanalen.	1.1 We optimaliseren de digitale dienstverlening (data gedreven werken, website).	
	1.2 We monitoren periodiek onze dienstverlening (servicenormen).	
	1.3 We rapporteren periodiek hierover naar bestuur (in de bestaande bestuursrapportagecyclus).	
	1.4 We zoeken naar (nieuwe) werkwijzes en oplossingen om de bereikbaarheid voor inwoners te borgen.	

Toelichting

Algemeen:

We gaan in 2024 de dashboarding bij telefonie en burgerzaken uitbreiden. Ook vernieuwen we ons klanttevredenheidsonderzoek over de frontoffice en komt er een training omgaan met emotie en agressie.

Sinds maart vraagt de reisdocumentenpiek extra werk. Hiervoor is een extra baliemedewerker aangetrokken, vooreerst tot eind 2024. Mogelijk zal langer inzet nodig zijn. Eind maart is een extra balie opengesteld. Om de burger service te bieden en efficiënter te kunnen werken is in het gemeentehuis een fotocabine geplaatst, waar mensen pasfoto’s kunnen laten maken.

1.1 Bovenstaande betreft de dienstverlening van KCC / Klantcontactcentrum aan de inwoners. Wij optimaliseren digitale dienstverlening of zijn bezig om dit aan te bieden waar mogelijk aan de inwoners.

1.2 Monitoren gaat via een dashboard welke gemaakt wordt door de kwaliteitsmedewerker dienstverlening

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze inwoners aan bod.

0.2 Project subsidieproces
We gaan een project om het subsidieproces van uitgaande subsidies te verbeteren. Hierbij kijken we vooral naar de dienstverlening richting de burger om het aanvragen en ontvangen van subsidies zo eenvoudig mogelijk te gaan maken. Onderdeel hiervan zal ook een onderzoek naar de klantreis zijn, waarbij we het aanvraagproces van begin tot eind in beeld gaan brengen.
Financieel effect: € 46.000 nadelig

4.3 Budget leerlingenvervoer
Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat ondanks tussentijds verhogen van het budget voor leerlingenvervoer het budget is overschreden. Dit komt door het maken van meer ritten maar ook door een hogere prijs. Daarom zal het budget ook voor € 75.000 worden bijgesteld vanuit de stelpost indexatie.
Financieel effect: € 50.000 nadelig

6.6 Budget collectieve vervoervoorziening Wmo
Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat het budget is overschreden met betrekking tot collectief vervoer, de taxipas welke aan inwoners wordt verstrekt vanuit de Wmo. De ritprijzen en het aantal kilometers zijn gestegen terwijl het budget niet was bijgesteld. In verband met de gestegen prijzen zal het budget ook voor € 150.000 worden bijgesteld vanuit de stelpost indexatie.
Financieel effect: € 50.000 nadelig

Onze economie

	Subthema’s: - Economische ontwikkeling; - Recreatie en toerisme.

Economische ontwikkeling

Ambitie

We zijn een ondernemersvriendelijke en verbindende gemeente met aandacht voor het lokale bedrijfsleven. We zijn laagdrempelig benaderbaar en denken daar waar het kan proactief mee met de plannen van ondernemers. Door de organisatie van (lokale) netwerkbijeenkomsten en bedrijfsbezoeken weten we ook wat er bij ondernemers leeft. In de sterke landbouwsector willen we extra inspanningen leveren in 2024 door met agrariërs in gesprek te gaan over de opgaven in het landelijk gebied en beleid uit te werken voor de plaatsing van kleine windmolens op boerenerven.

We brengen de vestigingsbehoefte van lokale ondernemers verder in beeld en gaan zorgen voor uitbreiding van het bedrijventerrein Drentse Poort. Hierbij moeten we nadrukkelijk aandacht hebben voor de netcongestie waardoor (uitbreidings)plannen van ondernemers onder druk kunnen komen te staan.

Omdat onze invloed op het ontwikkelen van de economie beperkt is willen we onze ondernemers actief verbinden met regionale netwerken zoals bijvoorbeeld de Dutch Tech Zone en Regio Deal Zuid- en Oost- Drenthe. Hier liggen (financiële) kansen voor bedrijven en instellingen om innovatie en ontwikkeling te stimuleren.

Tot slot gaan we gaan in 2024 aan de slag met een beleidsplan voor Economie en Recreatie en Toerisme.

Doelstellingen

Economische ontwikkeling		
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**
1. Een laagdrempelige, verbindende en faciliterende gemeente.	1.1 We gaan ondernemers en instellingen actief verbinden aan lokale, regionale en landelijke programma's en netwerken. Voorbeelden hiervan zijn Leader, Dutch Tech Zone, Regiodeal Zuid- en Oost Drenthe en Growing Emmen.	
	1.2 We gaan op structurele basis ambtelijk en bestuurlijk bedrijfsbezoeken organiseren bij lokale ondernemers.*	
	1.3 We gaan het beleid op het gebied van Economie en Recreatie en Toerisme actualiseren.	
	1.4 We gaan samen met de ondernemers de BIZ-Borger evalueren.	
2. Het vestigingsklimaat is passend bij de behoefte ondernemers.	2.1 We gaan starten met de uitbreiding van het bedrijventerrein Drentse Poort in Nieuw Buinen.	
	2.2 We gaan ondernemersbijeenkomsten organiseren over de kansen en bedreigingen van de netcongestie.	
	2.3 We gaan bedrijven stimuleren om gebruik te maken van regelingen op het gebied van duurzaamheid.	

Toelichting

1.1 In het eerste kwartaal van 2024 is een nieuwe bedrijvencontactfunctionaris gestart. Daarmee is de capaciteit binnen Economie, Recreatie en Toerisme goed op orde.
1.2 Driewekelijks vinden er gezamenlijke bedrijfsbezoeken met de wethouder plaats. Daarnaast bezoekt de nieuwe bedrijvencontactfunctionaris op afroep en/of eigen initiatief de ondernemers.
1.3 De eerste stappen in de voorbereiding op het komen tot een nieuwe beleidsvisie Recreatie & Toerisme en Economisch Beleidsplan zijn gezet.
1.4 Bureau BRDG Advies is ingeschakeld om het traject te begeleiden.
2.1 De planontwikkeling voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Drentse Poort is gestart. Voor de daadwerkelijke uitbreiding zal eerst duidelijkheid moeten komen omtrent de tracékeuze voor de Nedersaksenlijn en de stationsontwikkeling.
2.2 We hebben in Q1 een nieuwe collega geworven, waarmee we de bezetting op orde hebben gemaakt. Onderdeel van het takenpakket is het beleggen van deze bijeenkomsten. Hierbij zullen dan ook de collega's vanuit het thema's Duurzaamheid en Energie bij betrokken worden. Hier wordt in 2024 nog verder vorm aan gegeven.
2.3 Bij iedere bedrijfsbezoek, zowel ambtelijk als bestuurlijk, worden duurzaamheid regelingen onder de aandacht gebracht en vindt doorverwijzing naar IBDO (Ik Ben Drents Ondernemer) plaats.

Recreatie en Toerisme

Ambitie

De ambitie is het behoud van de toppositie van Borger-Odoorn als Drentse gemeente met veel R&T-werkgelegenheid en voorzieningen die belangrijk zijn voor onze leefbaarheid en aantrekkingskracht. De balans tussen sector, gasten, inwoners en omgeving neemt in belang toe waardoor thema's als duurzaamheid, kwaliteit en spreiding in tijd en ruimte een grotere rol gaan spelen.

Doelstellingen

Recreatie en Toerisme		
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**
1. Een laagdrempelige, verbindende en faciliterende gemeente.	1.1 We faciliteren de sector middels promotie, routes en informatievoorziening zowel voor gasten als inwoners.	
	1.2 We nemen deel aan regionale, landelijke programma's en netwerken om de lokale economie te versterken. Denk aan het Recreatieschap Drenthe, Vitale Vakantieparken Drenthe, BOCE, samenwerkingsverband De Hondsrug, Unesco Global Geopark en Cittaslow.	
	1.3 We vervolgen de ontwikkeling van doorfietsroutes in BOCE-verband.	
	1.4 We starten een stimuleringsopzet voor R&T in de veenkoloniën.	
	1.5 We gaan duurzaamheid in de sector stimuleren (mede i.s.m. Recreatieschap).	
	1.6 We gaan een tweede onderzoek i.k.v. vitale vakantieparken Drenthe uitvoeren.	
2. Het vestigingsklimaat is passend bij de behoefte ondernemers.	2.1 We starten met het opstellen van beleidskaders voor het vestigen van verblijfsrecreatie.	
	2.2 We maken een begin met de vernieuwing van het recreatie- en toerismebeleid, in samenhang met economisch beleid.	

Toelichting

1.6 Het onderzoek vergt veel voorbereiding, afstemming en inzet van diverse afdelingen.

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze economie aan bod.

3.4 Toeristenbelasting
Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat we in 2023 een goed toeristisch seizoen hebben gehad. Er zijn meer overnachtingen geweest dan geraamd en ook is in 2023 minder gebruik gemaakt van de zogenaamde forfaitaire regeling.
Conform financieel kader nemen we voor een deel dit voordeel mee voor 2024 en ook structureel vanaf 2025. In deze BERAP en in de Kadernota 2025 is het voordeel € 100.000.
Financieel effect: € 100.000

3.4 Agrarisch onderzoek
Het agrarisch onderzoek zal een belangrijke input geven in de totstandkoming van de agrarische paragraaf van het nog te actualiseren economische beleidsplan en de nog te starten gebiedsprocessen voor het Drents Programma Landelijk Gebied.
Met het agrarisch onderzoek verkrijgt de gemeente een duidelijk beeld over de huidige stand van zaken en de toekomst van de Landbouwsector in Borger-Odoorn. Het agrarisch onderzoek geeft inzicht in wat er speelt bij de agrariërs. Deze informatie is van belang voor de nog te starten gebiedsprocessen voor het Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG), maar dient ook als input voor de Economische beleidsvisie. Daarnaast wordt invulling gegeven aan een afspraak binnen het coalitieakkoord "Samen denken en samendoen". Ook biedt het agrarisch onderzoek inzicht in de mogelijke en wenselijke rol van de gemeente ten aanzien van de agrarische sector.
Financieel effect: € 20.000 nadelig

Onze toekomst

	Subthema’s: - Duurzame ontwikkeling; - De veranderende rol van de gemeente.

Duurzame ontwikkeling

Ambitie

We willen bijdragen aan een vitale, duurzame en toekomstbestendige woon- en leefomgeving, waarbij duurzaamheid, klimaat, milieu en biodiversiteit voorop staan. Deze ambitie krijgt in 2023 vorm in een integrale duurzaamheidsagenda. Middels deze agenda werken wij aan de doelstellingen van het nationale klimaatakkoord, waarbij we ons de komende jaren richten op de volgende relevante maatschappelijke onderwerpen:
1. Energietransitie;
2. Klimaatadaptatie;
3. Duurzaam ondernemen en circulariteit;
4. Natuur en biodiversiteit;
5. Duurzame mobiliteit.

De focus voor 2024 is het verder uitvoering geven aan de opgestelde Transitievisie Warmte door stappen te zetten in het verduurzamen van de gebouwde leefomgeving en de wijk uitvoeringsplannen. We gaan door met de ingezette koers voor energiearmoede en werken verder samen met de energiecoaches. We werken zowel regionaal als lokaal aan klimaatadaptatie. We willen diverse vormen van duurzame mobiliteit stimuleren. Als laatste zetten we ons in voor behoud en bescherming van natuur en biodiversiteit binnen ons uniek (agrarisch) landschap.

Voor wat betreft de opgave rondom stikstof wil het demissionaire kabinet doorgaan op de ingeslagen weg binnen het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Hier ontbreekt naar ons oordeel nog steeds een helder toekomstperspectief voor de agrarische sector en de wijze waarop we niet alleen de beoogde doelen halen, maar ook investeren in een leefbaar en vitaal platteland. We blijven ons hiervoor inspannen in samenwerking met de provincie en andere maatschappelijke partners.

Doelstellingen

Duurzame ontwikkeling		
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**
1. Verduurzamen van de gebouwde omgeving.	1.1 Aanpak energiearmoede continueren (bijvoorbeeld subsidie inwoners, fixbusjes, energiecoaches, financieel team urgente noden).	
	1.2 Plan ontwerpen waarin nieuwe maatregelen voor energiearmoede worden uitgewerkt.	
	1.3 Gebiedsgerichte aanpak ontwikkelen voor het verduurzamen van woningen voor het veengebied.	
	1.4 Opleveren van twee wijkuitvoeringsplannen.	
	1.5 Professionaliseren en op peil houden van het team energiecoaches.	
2. We houden rekening met klimaatadaptatie bij de inrichting van de openbare ruimte en gebouwde omgeving.	2.1 Regionale Adaptatie Strategie uitwerken.	
	2.2 Starten met het vertalen van een Regionale Adaptatie Strategie naar een lokale aanpak voor de gemeente Borger-Odoorn.	
3. We stimuleren duurzame mobiliteit.	3.1 Uitbreiden van de hoeveelheid laadpalen in gemeente.	
	3.2 Onderzoek naar de mogelijkheden om het wagenpark van de buitendienst te verduurzamen.	
4. We werken aan behoud en bescherming van natuur en biodiversiteit.	4.1 We komen met een aanpak hoe om te gaan met de wet Natuurbescherming in relatie tot het isoleren van woningen.	
	4.2 Participeren in het provinciaal gebiedsproces ten behoeve van nationale opgaven landelijk gebied.	

Toelichting

1.3 Het plan van aanpak moet nog worden opgesteld en wordt meegenomen bij de aanvraag Nationale Isolatie Programma (NIP).
2.2 Doordat er budget nodig is voor capaciteit op Ruimtelijke Ordening, wordt de vertaling van de Regionale Adaptatie Strategie naar een lokale aanpak doorgeschoven naar volgend jaar.

De veranderende rol van de gemeente

Ambitie

De Omgevingswet is per 1 januari geïmplementeerd. De invoering heeft als gevolg dat we in 2024 moeten werken met twee systemen. De daaruit voortkomende frictiekosten worden bekostigd uit het incidentele budget dat hiervoor is gereserveerd.

Onze ambitie is om na de invoering van de Omgevingswet onze inwoners zo snel mogelijk volgens de principes van deze wet te bedienen. Dat wil zeggen dat besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving beter en sneller gaan en dat het gebruiksgemak toeneemt. In de begroting 2024 zijn de budgetten die betrekking hebben op de Omgevingswet budgettair neutraal opgenomen. In BERAP 2024-II gaan we de baten en lasten evalueren.

Doelstellingen

De veranderende rol van de gemeente

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	T1
1. Invoeren Omgevingswet.	1.1 De omgevingsplannen opstellen.	
	1.2 Implementeren van een nieuwe manier van werken door middel van inzet omgevingscoach en participatie.	
	1.3 Integraler werken en denken in kansen.	

Toelichting

De Omgevingswetactiviteiten zijn geïmplementeerd en/of overgedragen aan de lijn.

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze toekomst aan bod.

0.1 Nedersaksenlijn
De Nedersaksenlijn staat op zowel de landelijke als de regionale politieke agenda's. Door 30 kilometer nieuw spoor, kun je een hele nieuwe noordoostelijke spoorverbinding creëren die van grote meerwaarde voor de regio kan zijn. Voor onze gemeente biedt deze lijn ook grote kansen en graag willen we pro actief een bijdrage leveren in de totstandkoming van deze lijn. De kosten voor 2024 bedragen € 50.000.
Financieel effect: € 50.000 nadelig

0.1 Formatiekosten griffie
De raad wil graag meer en kwalitatief betere ondersteuning vanuit de griffie, zodat de raad goed in positie komt om zijn volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taak goed uit te kunnen voeren. Daarbij is het van belang dat de raad haar werkgeverstaken naar behoren uitvoert in relatie tot werkdruk. De werkgeverscommissie van de raad heeft onderzoek naar de formatie gedaan en er zijn een drietal scenario's beoordeeld. Uit dit onderzoek bleek de structurele en incidentele formatie niet toereikend om de bovengenoemde ondersteuning te bieden. Het is de bedoeling dat er vanaf september 2024 ondersteuning komt.
De incidentele lasten voor 2024 bedragen € 32.000.
Financieel effect: € 32.000 nadelig

7.4 Nationale Omgevingsvisie Novex/DPLG
Ons land robuust en duurzaam inrichten is een uitdagende puzzel. Voldoende duurzame, betaalbare en bereikbare woningen, schone energie en gezonde natuur is de uitdaging. In het programma Novex werken alle overheden samen aan een plan voor de inrichting van Nederland. Het Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG) wil de provincie Drenthe toekomstbestendig en gezond maken voor haar inwoners. De basis hiervoor is een gezonde bodem, rijke natuur, een schone lucht en voldoende (drink)water. We willen als gemeente een pro actieve rol vervullen ten aanzien van de Novex en DPLG. De kosten voor 2024 bedragen € 50.000.
Financieel effect: 50.000 nadelig

Onze leefomgeving

	Subthema’s: - Ruimte en groen; - Wonen en leefbaarheid; - Openbare orde en veiligheid; - Wegen en verkeer.

Ruimte en groen

Ambitie

Borger-Odoorn is een groene plattelandsgemeente met een toeristisch karakter. De gemeente streeft naar behoud en ontwikkeling van aantrekkelijk, eenvoudig en karakteristiek openbaar groen dat aansluit bij de verschillende kenmerken van het zand en het veen. Woonaantrekkelijkheid en leefbaarheid zijn waarden die we willen versterken

Doelstellingen

Ruimte en groen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	T1
1. Het beheren van de openbare ruimte op grond van de beleidsnota IBOR.	1.1 Vaststellen van het beleidsplan 'Groenvisie'.	
	1.2 Vaststellen van het beleidsplan 'Meubilair'.	
	1.3 Uitvoeren van een beleidsmatige tussenevaluatie van de beleidsnota IBOR.	

Toelichting

Wonen en leefbaarheid

Ambitie

Op het gebied van wonen staan we voor een grote opgave. Ook onze gemeente wil daar een bijdrage aan leveren. De concrete ambitie van ons als college is om deze bestuursperiode 200 woningen te bouwen.

We werken intensief samen met de woningcorporaties met als doel om voldoende sociale huurwoningen te realiseren. Zo willen we een minimumpercentage sociale huur bij nieuwbouw realiseren en onze eigen inwoners zoveel mogelijk voorrang geven. Ook jongeren willen we stimuleren om zich tijdig bij woningcorporaties aan te melden.

Doelstellingen

Wonen en leefbaarheid

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	T1
1. Voldoende (sociale) huur- en koopwoningen en daarmee de betaalbare woningvoorraad vergroten.	1.1 Realiseren van het bestaande goedgekeurde portfolio wonen zoals halfjaarlijks wordt besproken met uw raad.	
	1.2 Prioritering van nieuwe initiatieven en een afweging maken tussen het lopend portfolio en die nieuwe initiatieven.	
	1.3 Realisatie van flex-woningen.	
	1.4 Het maken van meerjarige jaarlijkse prestatieafspraken met de woningcorporaties.	
2. Bestaande woonwijken moeten aantrekkelijk blijven voor inwoners en nieuwkomers.	2.1 Integraal plan voor de vernieuwing en klimaat adaptieve inrichting van woonwijken uit de vorige eeuw met daaraan gekoppeld een meerjareninvesteringsvoorstel voor de komende decennia.	
3. Verbeteren maatschappelijk vastgoed.	3.1 Uitwerken onderzoek toekomst MFA's.	
4. Verbeteren voorzieningen sport.	4.1 Afronden privatisering kerncomplex Nieuw-Buinen.	
	4.2 Realiseren renovatie kerncomplex Odoorn en privatisering clubgebouw.	
	4.3 Voorbereiden realiseren nieuw clubgebouw S.V. Borger en privatisering clubgebouw.	
	4.4 Realiseren nieuwbouw sporthal De Koel.	
5. Actuele voorzieningen voor het basisonderwijs realiseren.	5.1 Afronden businesscase Buinerveen/Nieuw-Buinen -West.	
	5.2 Afronden businesscase De Aanloop Valthermond.	
	5.3 Realiseren extra ruimte voor het onderwijs in Borger.	
	5.4 Eerste opzet onderzoek MFA/scholen 2e Exloërmond.	

Toelichting

1.3 Door het onderzoeken van een deal met het COA voor het leveren van 8 tot 10 flexwoningen is er weer voortgang op dit dossier.
1.4 De meerjarenafspraken zijn in 2023 vastgesteld.
2.1 Dit zal in 2024 verder worden opgepakt en onderzocht worden (mede naar aanleiding van de door de raad aangenomen motie over wijkrenovatie).
3.1 Er loopt een onderzoek naar verschillende scenario's. Besluitvorming zal voor de zomervakantie plaatsvinden.
4.1 In 2024 ronden we de privatisering af.
4.2 Eind 2024 is het clubgebouw opgeleverd en is de privatisering afgerond.
4.3 Rond de zomer zal een plan van aanpak met financieringsvoorstel worden aangeboden aan de gemeenteraad.
Er loopt een onderzoek naar verschillende scenario's. Besluitvorming zal voor de zomervakantie plaatsvinden.
5.4 Het onderzoek is opgestart.

Openbare orde en veiligheid

Ambitie

Op het gebied van openbare orde en veiligheid willen we in 2024 vooral inzetten op bewustwording en het voorkomen van ondermijning. Daarvoor is het noodzakelijk dat het BIBOB beleid wordt vernieuwd.

Doelstellingen

Openbare orde en veiligheid		
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**
1. Bewustwording creëren onder inwoners, ondernemers en medewerkers dat criminele ondermijning plaatsvindt en dat bij signalen een actueel Bibob-instrumentarium ingezet kan worden.	1.1 Actualiseren beleidsregels Bibob. 1.2 Inrichten informatieknooppunt ondermijning. 1.3 Verder uitrollen toepassing Bibob-beleidsregel binnen organisatie: onderdelen subsidies/inkoop/aanbesteding.	

Toelichting

Wegen en verkeer

Ambitie

Borger-Odoorn is een groene plattelandsgemeente met een toeristisch karakter. De gemeente streeft naar behoud en ontwikkeling van aantrekkelijk, eenvoudig en karakteristiek openbaar groen dat aansluit bij de verschillende kenmerken van het zand en het veen. Woonaantrekkelijkheid en leefbaarheid zijn waarden die we willen versterken. Ook wil de gemeente over een veilig en goed onderhouden wegennet beschikken.

Doelstellingen

Wegen en verkeer		
Wat willen we bereiken?	**Wat gaan we daarvoor doen?**	**T1**
1. Verbeteren verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid (verkeer).	1.1 Uitvoeren van projecten binnen de kaders van het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan (GVVP).*	
	1.2 Verdere ontwikkeling van de hub in Borger.	
	1.3 Inzet om samen met andere stakeholders de Nedersaksenlijn te realiseren.	
2. Het beheren van de openbare ruimte op grond van de beleidsnota IBOR (wegen).	2.1 Actualiseren van het huidige beleidsplan 'Wegenonderhoud'.	

Toelichting

Het GVVP-budget wordt in 2024 (grotendeels) gereserveerd voor uitvoering van het project Zuiderdiep Drouwenermond. Of het project in 2024 of in 2025 wordt uitgevoerd hangt af van de exacte kosten en te volgen juridische procedures, zoals besluit tot wijziging van de bebouwde komgrens en een verkeersbesluit. Daarnaast zal in 2024 verder gegaan worden met de planvorming van het project Exloërweg Valthe, tussen de Hondsrugweg en Weerdingerweg.

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze leefomgeving aan bod.

4.2 Aanpassing Hunzehuys Borger
In de raadsvergadering van 20 april 2023 is het Integraal huisvestingsplan (IHP) voor het primair onderwijs vastgesteld. Uit dit plan blijkt de CKC De Borgh in Borger capaciteitsgebrek heeft. Inmiddels heeft ook OBS De Meander capaciteitsgebrek. Uit recente leerlingenprognoses blijkt dat dit capaciteitsgebrek tot 2031 oploopt. De verwachting is, als gevolg van de nieuwbouwplannen toename van woningen en toename van leerlingen in o.a. Borger West dat dit capaciteitsgebrek ook na 2031 een structureel karakter blijft houden. Verder blijkt dat andere gebruikers in het Hunzehuys knelpunten ervaren. Om alle knelpunten op te lossen, hebben we onderzoek gedaan en zijn diverse scenario's onderzocht opgesteld om het capaciteitsgebrek op te lossen. Eén scenario biedt voor alle gebruikers een oplossing en wordt de komende tijd verder uitgewerkt. We zijn als gemeente geen eigenaar van dit pand en we gaan dit scenario bespreken met de eigenaar van het Hunzehuys. De verwachting is dat de in het IHP beschikbaar gestelde middelen (€ 600.000) onvoldoende zijn om dit scenario te realiseren. De hoogte van de meerkosten en ook de financiële constructie zijn nog niet duidelijk en daarom is dit pm geraamd.
Financieel effect: PM

5.2 Nieuwbouw clubgebouw S.V. Borger
In de raadsvergadering van 30 mei 2024 wordt het plan van aanpak voor het realiseren van een nieuw clubgebouw S.V. Borger behandeld. In dit raadvoorstel wordt voorgesteld om naast het reeds gereserveerde bedrag ook het restantbedrag van € 1.345.000 ten laste van knop 2 in Berap 2024 I te brengen. Op deze manier wordt hier invulling aan gegeven, zodat integrale afweging van alle bestuurlijke bestedingsvoorstellen in deze rapportage kan plaats vinden.
Financieel effect: € 1.345.000 nadelig

Onze portemonnee

	Thema Onze portemonnee bevat de volgende onderdelen: - Specificatie Gemeentefonds; - Wat mag het kosten?; - De Knoppen.

Specificatie Gemeentefonds

Algemene uitkering 2024
In BERAP 2024-I is de hoogte van de algemene uitkering niet gewijzigd ten opzichte van de begroting 2024. Met de huidige prijsstijgingen is het uitgangspunt nog steeds dat verhogingen in de algemene uitkeringen worden gestort in de stelpost indexatie.

Gemeentefonds 2024	Begroting	BERAP	Verschil
I: Algemene Uitkering	**2024**	**2024-I**	
Algemene Uitkering	52.005.736	52.005.736	0
Raming onderuitputting	-150.000	-150.000	0
Behoedzaamheid	-200.000	-200.000	0
Raming BTW compensatiefonds	0	0	0
Subtotaal onderdeel I	**51.655.736**	**51.655.736**	**0**
II: Decentralisatie- en integratieuitkeringen			
Voorschoolse Voorziening Peuters	67.915	67.915	0
Armoedebestrijding kinderen	92.735	92.735	0
VTH provinciale Taken	74.423	74.423	0
Veilig wonen	0	0	0
Wet kwaliteitsborging bouw	17.237	17.237	0
Versterking omgevingsveiligheid	4.000	4.000	0
Extra capaciteit BOA's	33.104	33.104	0
Subtotaal onderdeel II	**289.414**	**289.414**	**0**
III: Sociaal Domein 3D's			
Participatie	4.786.881	4.786.881	0
Subtotaal onderdeel III	**4.786.881**	**4.786.881**	**0**
Totaal per onderdeel			
Totaal onderdeel I	51.655.736	51.655.736	0
Totaal onderdeel II	289.414	289.414	0
Totaal onderdeel III	4.786.881	4.786.881	0
Totaal I t/m III	**56.732.031**	**56.732.031**	**0**

WAT MAG HET KOSTEN?

In deze sectie komen de wijzigingen van thema Onze portemonnee aan bod.

0.4 Bedrijfsvoering
Uit de jaarrekening 2023 blijkt dat we een beperkt voordeel van € 72.000 met betrekking tot de bedrijfsvoeringskosten hebben. Met onze raad hebben we een kader ten aanzien van de kosten van bedrijfsvoering, namelijk een indexering van 3%. Voor 2024 is het op dit moment niet duidelijk of het lukt om binnen dit kader te blijven. In het eerste kwartaal hebben we hebben afscheid genomen van onze algemeen directeur/gemeentesecretaris en hebben we een interim algemeen directeur/gemeentesecretaris aangenomen. Dit brengt incidentele extra kosten met zich mee. Voorlopig gaan we uit dat deze extra kosten binnen totale budget voor bedrijfsvoering passen. We zullen bij de jaarrekening 2024 rapporteren over eventuele overschrijding van deze kosten. In deze rapportage is deze post PM geraamd.
Financieel effect: PM

0.4 Medewerkers RVU (dekking vanuit reserve generatiepact)
In 2024 maken een aantal ambtenaren gebruik van de zogenaamde RVU regeling. RVU staat voor Regeling voor Vervroegde uittreding. De CAO biedt deze mogelijkheid waarbij aan diverse voorwaarden (o.a. dienstverband) moet worden voldaan. De kosten voor 2024 bedragen € 50.000 en deze kosten kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve Generatiepact, zodat per saldo de kosten budgettair neutraal zijn.
Financieel effect: € 50.000 budgettair neutraal

0.5 Dividend BNG
De nettowinst van BNG over 2023 bedraagt € 254 miljoen en 50% van de winst wordt aan de aandeelhouders uitgekeerd of te wel € 2,16 per aandeel. Voor onze gemeente betekent dit een nadeel van € 55.000 ten opzichte van het geraamde dividend.
Financieel effect: € 55.000 nadelig

0.61 OZB
Eén van de speerpunten van het bestuursprogramma 2022-2026 is Wonen. In de jaarrekening 2023 zien we een voordeel op de OZB omdat er meer woningen worden gebouwd. Dit noemen we areaaluitbreiding. Voor 2024 betekent dit een voordeel van € 100.000. In de Kadernota 2025 hebben we ook een deel structureel meegenomen. Conform de kaders van de raad is vanaf 2025 50% meegenomen als structureel of te wel € 50.000.
Financieel effect: € 100.000 voordelig

0.8 Kapitaalslasten
Onze afschrijvingsmethodiek schrijft voor dat we beginnen met afschrijven in het jaar nadat de investeringen zijn afgesloten. Aangezien wij de kapitaallasten volledig begroten in het lopende jaar levert dit een incidenteel voordeel op van € 300.000.
Financieel effect: € 300.000 voordelig

0.10 Onttrekking VAR
Om de incidentele voorstellen in deze rapportage te kunnen bekostigen, is een onttrekking aan de VAR van € 750.000 noodzakelijk.
Financieel effect: € 750.000 voordelig

0.10 Onttrekking reserve generatiepact
In 2024 maken een aantal ambtenaren gebruik van de zogenaamde RVU regeling. RVU staat voor Regeling voor Vervroegde uittreding. De CAO biedt deze mogelijkheid waarbij aan diverse voorwaarden (o.a. dienstverband) moet worden voldaan. De kosten voor 2024 bedragen € 50.000 en deze kosten kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve Generatiepact, zodat per saldo de kosten budgettair neutraal zijn.
Financieel effect: € 50.000 budgettair neutraal

De knoppen

In dit onderdeel beschrijven we de beschikbare bestedingsruimte voor het begrotingsjaar 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2028. We beschrijven hoe de bestedingsruimte zich heeft ontwikkeld ten opzichte van de begroting 2024. Met deze bestedingsruimte kunnen we onze nieuwe of gewijzigde ambities realiseren. De bestedingsruimte bestaat uit 5 knoppen:

	Knop saldo begroting: de structureel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor meerjarige uitgaven.
	Knop beleidsintensivering: de incidenteel beschikbare middelen die we kunnen inzetten voor eenmalige uitgaven.
	Knop belastingen: de mogelijkheid om financiële ruimte te creëren door de belastingen extra te verhogen.
	Knop bezuinigingen: de middelen die we kunnen vrijspelen door oud beleid te schrappen om ambities en dus nieuw beleid te realiseren.
	Knop vrije algemene reserve (VAR): de middelen die we eventueel aanvullend incidenteel beschikbaar hebben in de VAR om onze ambities te realiseren.

Knop 1 saldo begroting

2.1 Knop 1: Bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit saldo begroting

In onderstaand overzicht is het verloop van knop 1 saldo begroting zichtbaar sinds de begroting 2024. Het saldo wordt aangepast met alle wijzigingen in deze bestuursrapportage.

Saldo begroting *(x € 1.000)*	2024
Stand begroting 2024	481
Ontwikkelingen	
1.Amendement Plattelandswegen	-19
2.Overhevelen knop 1 naar knop 2	-400
Stand BERAP 2024-I	63

Toelichting:
1.In de begrotingsvergadering van 9 november 2023 is een amendement aangenomen over plattelandswegen. Uit dit amendement blijkt dat voor 2024 € 18.750 beschikbaar wordt gesteld uit knop 1 Begroting.
2.Omdat knop 1 saldo begroting in jaarschijf 2024 incidentele ruimte bood wordt € 400.000 overgeheveld naar knop 2 budget beleidsintensivering.

Knop 2 beleidsintensivering

2.2 Knop 2: Bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit beleidsintensivering

Hieronder presenteren we het verloop van budget beleidsintensivering. Het beginpunt is de stand van de begroting 2024. Het saldo wordt aangepast met alle wijzigingen in deze bestuursrapportage.

2 Beleidsintensivering *(x € 1.000)*	2024
Stand begroting 2024	255
Ontwikkelingen	
1.Mutaties BERAP 2024-I	-448
2.Amendement extra inzet jongeren	-150
4.Overhevelen knop 1 naar knop 2	400
Stand BERAP 2024-I	57

Toelichting:
1. Dit betreft alle incidentele mutaties uit deze rapportage.
2. In de begrotingsvergadering van 9 november 2023 is een amendement aangenomen over de extra inzet voor jongeren. Uit dit amendement blijkt dat incidenteel voor 2024 en 2025 in totaal € 150.000 beschikbaar gesteld wordt. Deze incidentele lasten komen ten laste van
knop 2.
3.Omdat knop 1 saldo begroting in jaarschijf 2024 incidentele ruimte bood wordt € 400.000 overgeheveld naar knop 2 budget beleidsintensivering.

Knop 3 belastingdruk

2.3 Knop 3: Bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit ontwikkeling belastingen

De belastingtarieven voor 2024 zijn al vastgesteld. Vandaar dat er geen wijzigingen plaatsvinden op deze knop.

3 Belastingen *(x € 1.000)*	2024
Stand begroting 2024	0
Ontwikkelingen	
Stand BERAP 2024-I	0

Knop 4 bezuinigingen

2.4 Knop 4: Bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit bezuinigingen

Aanvullend op knop 1, 2 en 3 kan bestedingsruimte worden gevonden binnen het thema door bezuinigingen. Deze bestuursrapportage bevat echter geen bezuinigingen.

4 Bezuinigingen *(x € 1.000)*	2024
Stand begroting 2024	0
Ontwikkelingen	
Stand BERAP 2024-I	0

Knop 5 vrije reserve

2.5 Knop 5: Bestedingsruimte en bestedingsvoorstellen vanuit de VAR

Bij te weinig incidenteel beschikbare middelen kunnen we een onttrekking aan de VAR doen. In deze bestuursrapportage wordt een onttrekking van € 750.000 aan de VAR gedaan.

VAR (x € 1.000)	2024
Stand 31 december 2023	7.405
Ontwikkelingen	
1. Begroting 2024: knop 2 en MJIP incidenteel	-2.422
2. Opheffen reserve Corona	440
3. Grondbedrijf	300
4. Jaarrekening resultaat 2023	1.383
5. Onttrekking BERAP 2024-I	-750
Stand BERAP 2024-I	6.356

Toelichting:
1. In de Begroting 2024 is besloten om € 2,4 mln uit de VAR te halen in verband met incidentele bestedingsvoorstellen 2024 en MJIP.
2. In de Nota Reserve en Voorzieningen wordt voorgesteld om de bestemmingsreserve Corona op te heffen en deze toe te voegen aan de VAR.
3. Uit het Bestuursprogramma 2022-2026 blijkt dat jaarlijks middelen uit het grondbedrijf worden toegevoegd aan de VAR.
4. Dit betreft het resultaat uit de Jaarrekening 2023 er wordt voorgesteld om deze toe te voegen aan de VAR.
5. Dit incidentele autonome en bestuurlijke bestedingsvoorstellen uit de rapportage zijn hoger dan de beschikbare middelen uit knop 2 (budget beleidsintensivering) voorgesteld wordt om € 750.000 ten laste van de VAR te brengen.

Voortgang investeringskredieten

Op dit moment zijn er geen bijzonderheden te melden over de investeringen in 2024. Het beeld is op dit moment nog vertekend omdat we nog vroeg in het jaar zitten en veel investeringen nog niet zijn uitgeput. In BERAP 2024-II stellen we een overzicht op van de uitputting van de investeringen.

Dynamische prioriteitenlijst

In de Kadernota 2025 is een actueel overzicht gegeven van de Dynamische prioriteitenlijst (DPL). Wij vragen uw raad bij de behandeling van de Kadernota 2025 een reactie te geven op de voorstellen. Bij de begroting 2025 maken we een integrale afweging over de voorstellen die op de DPL staan.

Totaaloverzicht wijzigingen BERAP 2024-I

In onderstaand overzicht zijn de wijzigingen uit deze BERAP 2024-I zichtbaar. Met een 'A' is aangegeven als het een autonome wijziging betreft. De 'B' staat voor bestuurlijke wijziging. Autonome wijzigingen zijn bijstellingen van budgetten. Bestuurlijke wijzigingen zijn keuzes voor nieuw beleid die aan de raad worden voorgelegd.

Nr	Omschrijving	Thema	Tv	A / B	Incidenteel	
	Wijzigingen BERAP 2023-I				**Voordeel**	**Nadeel**
	Thema 1					
1	Project subsidieproces	1	0.2	B		46.000
2	Budget leerlingenvervoer	1	4.3	A		50.000
3	Budget collectieve vervoersvoorziening Wmo	1	6.6	A		50.000
	Subtotaal thema 1				**0**	**146.000**
	Thema 2					
4	Toeristenbelasting	2	3.4	A	100.000	
5	Agrarisch onderzoek	2	3.4	B		20.000
	Subtotaal thema 2				**100.000**	**20.000**
	Thema 3					
6	Nedersaksenlijn	3	0.1	B		50.000
7	Formatiekosten griffie	3	0.1	B		32.000
8	Nationale Omgevingsvisie Novex/DPLG	3	7.4	B		50.000
	Subtotaal thema 3				**0**	**132.000**
	Thema 4					
9	Aanpassing Hunzehuys Borger	4	4.2	B		p.m.
10	Nieuwbouw clubgebouw S.V. Borger	4	5.2	B		1.345.000
	Subtotaal thema 4				**0**	**1.345.000**
	Thema 5					
11	Bedrijfsvoering	5	0.4	A		p.m.
12	Medewerkers RVU (dekking vanuit reserve generatiepact)	5	0.4	A		50.000
13	Dividend BNG	5	0.5	A		55.000
14	OZB	5	0.61	A	100.000	
15	Kapitaalslasten	5	0.8	A	300.000	
16	Onttrekking VAR	5	0.10	B	750.000	
17	Onttrekking reserve generatiepact	5	0.10	A	50.000	
	Subtotaal thema 5				**1.200.000**	**105.000**
	Totaal				**1.300.000**	**1.748.000**
	Effect op knop 1 saldo begroting					
	Effect op knop 2 budget beleidsintensivering				**448.000**	

Administratieve wijzigingen

Hieronder een overzicht van de nieuwe baten en lasten per thema als gevolg van de administratieve wijzigingen die na de begroting 2024 zijn gemaakt.

Totaal thema's							
	Bedragen x € 1.000	Baten			Lasten		
Nr	Thema	Berap-I	Wijziging	Actueel	Berap-I	Wijziging	Actueel
1	Onze Inwoners	10.785	-1.548	9.236	35.320	-1.449	33.871
2	Onze Economie	2.067	-	2.067	604	-	604
3	Onze Toekomst	540	-	540	4.611	410	5.021
4	Onze Leefomgeving	8.247	18	8.266	24.398	197	24.595
5	Onze Portemonnee	68.095	19	68.114	17.228	-669	16.559
	Totaal:	89.734	-1.512	88.223	82.162	-1.512	80.650

Welke administratieve wijzigingen zijn verwerkt sinds de begroting 2024:
1. De financiële effecten van de amendementen en moties.
2. Overheveling wegenbudget voor kleine reparaties van BORG naar REAL.
3. Administratieve correcties op de personeelskosten.
4. Administratieve correcties Sociaal Domein.